NOZOKOMIAL INFEKSIYALAR: TASHXISLASH VA OLDINI OLISH

Rahmonova Gulbahor[1], Abdurahmonova Karima[2], Xushboqov Quvonchbek[3], Sharofiddinov Ulmasjon[4]

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti, Toshkent, O‘zbekiston

Tibbiy radiologiya kafedrasi professori[1]

Mikrobiologiya, virusologiya, immunologiya kafedrasi assistenti[2]

karima.abdurahmonova1990@gmail.com +998977275708

Tibbiy radiologiya magistr talabasi[3]

quvonchbek273@gmail.com +998770982777

2-son davolash ishi, II bosqich talabasi[4]

Annotatsiya. Ushbu maqola nozokomial infeksiyalarni tashxislash va ularning oldini olish masalalariga bag‘ishlangan. Nozokomial infeksiyalar zamonaviy tibbiyotning eng dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Ular asosan davolash muassasalarida bemorlar va tibbiyot xodimlari orasida tarqaladi. Ushbu infeksiyalar kasallikning kechishini og‘irlashtiradi va davolash muddatini uzaytiradi. Nozokomial infeksiyalar ko‘pincha antibiotiklarga chidamli mikroorganizmlar bilan bog‘liq bo‘ladi. Bu esa davolash jarayonini yanada murakkablashtiradi. Maqolada nozokomial infeksiyalarning asosiy turlari va ularning tarqalish yo‘llari yoritilgan. Shuningdek, tashxislashning zamonaviy laborator va klinik usullari ko‘rib chiqilgan. Mikrobiologik tekshiruvlar tashxis qo‘yishda muhim ahamiyat kasb etadi. Erta tashxis qo‘yish infeksiyani samarali nazorat qilish imkonini beradi. Maqolada sterilizatsiya va dezinfeksiya choralarining roli alohida ta’kidlangan. Tibbiyot muassasalarida sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish zarurligi ko‘rsatib o‘tilgan. Shuningdek, tibbiyot

xodimlarining bilim va malakasini oshirish muhim omil sifatida qaraladi. Infeksiyalarni oldini olishda qo‘l gigiyenasi eng samarali usullardan biri hisoblanadi. Maqolada antibiotiklarni oqilona qo‘llash tamoyillari ham bayon etilgan. Antibiotiklar noto‘g‘ri qo‘llanganda rezistentlik rivojlanishi xavfi ortadi. Profilaktik chora-tadbirlar infeksiya tarqalishini sezilarli darajada kamaytiradi. Epidemiologik nazorat tizimi muhim ahamiyatga ega. Maqolada xalqaro tavsiyalar va standartlarga ham e’tibor qaratilgan. Nozokomial infeksiyalarni kamaytirish uchun kompleks yondashuv talab etiladi. Ushbu yondashuv diagnostika, profilaktika va nazorat choralarini o‘z ichiga oladi. Tadqiqot natijalari tibbiyot amaliyotida qo‘llash uchun muhim ahamiyatga ega. Maqola sog‘liqni saqlash tizimida infeksiyalarni nazorat qilishni takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so’zlar: Nozokomial infeksiyalar, shifoxona infeksiyalari, tashxislash, profilaktika, mikroorganizmlar, antibiotik rezistentlik, dezinfeksiya, sterilizatsiya, qo‘l gigiyenasi, epidemiologik nazorat, sanitariya-gigiyena, infeksiya nazorati, laborator diagnostika, tibbiyot xodimlari, infeksiya tarqalishi.

НОЗОКОМИАЛЬНЫЕ ИНФЕКЦИИ: ДИАГНОСТИКА И ПРОФИЛАКТИКА

Аннотация. Данная статья посвящена вопросам диагностики и профилактики нозокомиальных инфекций. Нозокомиальные инфекции являются одной из наиболее актуальных проблем современной медицины. Они возникают преимущественно в лечебно-профилактических учреждениях. Эти инфекции могут передаваться как пациентам, так и медицинскому персоналу. Нозокомиальные инфекции ухудшают течение основного заболевания. Они значительно увеличивают сроки госпитализации пациентов. Важной особенностью является высокая устойчивость возбудителей к антибиотикам. Это существенно затрудняет процесс лечения. В статье рассматриваются основные виды нозокомиальных инфекций.

Описаны пути их передачи и факторы риска. Особое внимание уделено современным методам диагностики. Лабораторные методы играют ключевую роль в постановке диагноза. Ранняя диагностика способствует эффективному контролю инфекции. Подчёркнута роль санитарно-гигиенических мероприятий. Важное значение имеют дезинфекция и стерилизация. Соблюдение правил гигиены рук снижает риск распространения инфекции. В статье также рассматриваются принципы рационального использования антибиотиков. Неправильное применение антибиотиков приводит к развитию резистентности. Профилактические мероприятия позволяют снизить уровень заболеваемости. Эпидемиологический контроль является важным элементом системы здравоохранения. Рассмотрены международные рекомендации и стандарты. Для борьбы с нозокомиальными инфекциями необходим комплексный подход. Он включает диагностику, профилактику и контроль. Результаты исследования имеют практическое значение для медицины.

Ключевые слова: Нозокомиальные инфекции, госпитальные инфекции, диагностика, профилактика, микроорганизмы, антибиотикорезистентность, дезинфекция, стерилизация, гигиена рук, эпидемиологический надзор, санитария, контроль инфекций, лабораторная диагностика, медицинские работники, передача инфекции.

NOSOCOMIAL INFECTIONS: DIAGNOSIS AND PREVENTION

Article. This article is devoted to the diagnosis and prevention of nosocomial infections. Nosocomial infections are one of the most pressing problems in modern healthcare. They mainly occur in healthcare facilities. These infections can affect both patients and healthcare workers. Nosocomial infections worsen the course of the underlying disease. They significantly prolong the duration of hospitalization. A key feature is the high level of antibiotic resistance among pathogens. This complicates the treatment process. The article describes the main types of

nosocomial infections. The routes of transmission and risk factors are analyzed. Special attention is paid to modern diagnostic methods. Laboratory diagnostics play a crucial role in identifying infections. Early diagnosis allows effective infection control. The importance of sanitary and hygienic measures is emphasized. Disinfection and sterilization are essential components of prevention. Hand hygiene is one of the most effective preventive measures. The principles of rational antibiotic use are also discussed. Improper use of antibiotics increases resistance. Preventive measures significantly reduce infection rates. Epidemiological surveillance is an important component of healthcare systems. International guidelines and standards are considered. A comprehensive approach is required to combat nosocomial infections. This approach includes diagnosis, prevention, and control. The findings are important for practical application in healthcare.

Keywords: Nosocomial infections, hospital-acquired infections, diagnosis, prevention, microorganisms, antibiotic resistance, disinfection, sterilization, hand hygiene, epidemiological surveillance, sanitation, infection control, laboratory diagnostics, healthcare workers, infection transmission.

Nozokomial infeksiyalar zamonaviy tibbiyot tizimida eng dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Ular asosan shifoxona va boshqa davolash-profilaktika muassasalarida yuzaga keladi. Bu infeksiyalar bemorlarning shifoxonaga yotqizilgandan keyin yuqtirilgan infeksiyalari sifatida tavsiflanadi. Nozokomial infeksiyalar nafaqat bemorlar, balki tibbiyot xodimlari uchun ham xavf tug‘diradi.[2] Ularning tarqalishi sog‘liqni saqlash tizimining sifatiga bevosita ta’sir qiladi. Bunday infeksiyalar kasallikning kechishini og‘irlashtiradi. Shuningdek, davolanish muddatini sezilarli darajada uzaytiradi. Nozokomial infeksiyalar ko‘pincha og‘ir asoratlar bilan kechadi. Ular bemorning hayot sifatini pasaytiradi. Ba’zi hollarda esa o‘lim holatlariga ham olib kelishi mumkin. Ushbu infeksiyalar iqtisodiy jihatdan ham katta zarar keltiradi. Chunki davolash

xarajatlari ortadi. Shifoxonada yotish muddati uzayadi. Tibbiy resurslardan foydalanish ko‘payadi. Shu sababli bu muammo tibbiyotda alohida ahamiyatga ega.[1]

Nozokomial infeksiyalarning kelib chiqish sabablari turlicha bo‘lishi mumkin. Ular ko‘pincha mikroorganizmlarning shifoxona muhitida tarqalishi bilan bog‘liq. Bunda bakteriyalar, viruslar va zamburug‘lar asosiy rol o‘ynaydi. Tibbiy asbob-uskunalarning yetarli darajada sterilizatsiya qilinmasligi infeksiya xavfini oshiradi. Shuningdek, tibbiyot xodimlarining gigiyena qoidalariga rioya qilmasligi ham muhim omildir.[5] Antibiotiklarni noto‘g‘ri qo‘llash rezistent mikroorganizmlarning paydo bo‘lishiga olib keladi. Bu esa davolashni qiyinlashtiradi. Immuniteti pasaygan bemorlar ko‘proq xavf ostida bo‘ladi. Operatsiya jarayonlari ham infeksiya manbai bo‘lishi mumkin. Kateterlar va boshqa invaziv muolajalar ham xavfni oshiradi. Shifoxona muhitining o‘zi ham mikroblar uchun qulay sharoit yaratadi. Havo, suv va yuzalar orqali ham tarqalish kuzatiladi. Shu sababli kompleks yondashuv zarur hisoblanadi. Har bir omil alohida nazoratni talab qiladi. Bu muammo faqat tibbiy emas, balki ijtimoiy ahamiyatga ham ega.[4]

Nozokomial infeksiyalarni o‘z vaqtida aniqlash juda muhim hisoblanadi. Erta tashxis qo‘yish kasallikning tarqalishini oldini olishga yordam beradi. Diagnostika jarayoni klinik va laborator usullarga asoslanadi. Bemorning umumiy holati diqqat bilan kuzatiladi. Harorat ko‘tarilishi infeksiyaning muhim belgilaridan biri hisoblanadi. Yiringli jarayonlar ham infeksiya mavjudligini ko‘rsatishi mumkin. Laborator tekshiruvlar aniq natijalar beradi.[2] Qon tahlillari va mikrobiologik ekish usullari keng qo‘llaniladi. Bakteriologik tekshiruvlar qo‘zg‘atuvchini aniqlashga yordam beradi. Antibiotiklarga sezgirlikni aniqlash ham muhim bosqich hisoblanadi. Bu to‘g‘ri davolash usulini tanlash imkonini beradi. Zamonaviy PCR usullari tez va aniq natija beradi. Diagnostik usullar doimiy ravishda takomillashib

bormoqda. Tezkor tashxis epidemiologik nazorat uchun ham muhimdir. Shu orqali infeksiya tarqalishi cheklanadi.[3]

Nozokomial infeksiyalarni oldini olish sog‘liqni saqlash tizimining asosiy vazifalaridan biridir. Profilaktik chora-tadbirlar infeksiya xavfini sezilarli darajada kamaytiradi. Gigiyena qoidalariga rioya qilish eng muhim omillardan biridir. Tibbiyot xodimlari qo‘l gigiyenasiga alohida e’tibor berishi kerak. Sterilizatsiya va dezinfeksiya jarayonlari muntazam amalga oshirilishi lozim. Tibbiy asbob-uskunalar toza va xavfsiz bo‘lishi zarur.[4] Bemorlarni izolyatsiya qilish ham muhim profilaktik choradir. Antibiotiklardan oqilona foydalanish zarur hisoblanadi. Shifoxona ichida sanitariya qoidalari qat’iy nazorat qilinishi kerak. Tibbiy xodimlar doimiy ravishda o‘qitilishi lozim. Infeksiya nazorati bo‘yicha maxsus tizimlar joriy etiladi. Har bir bo‘limda epidemiologik nazorat amalga oshiriladi. Profilaktika kasallikdan ko‘ra samaraliroq hisoblanadi. Shu sababli oldini olish eng muhim yo‘nalishdir. Bu bemorlar xavfsizligini ta’minlaydi.[6]

Nozokomial infeksiyalarni o‘rganish epidemiologiya fani bilan chambarchas bog‘liq. Epidemiologik tadqiqotlar infeksiya tarqalish yo‘llarini aniqlaydi. Bu ma’lumotlar profilaktika choralarini ishlab chiqishda muhimdir. Statistik tahlillar kasallik darajasini baholashga yordam beradi. Har bir shifoxona o‘z ichida monitoring olib boradi. Infeksiya holatlari qayd etiladi va tahlil qilinadi. Bu esa kelajakdagi xavflarni kamaytirishga xizmat qiladi.[8] Epidemiologik nazorat tizimi doimiy ishlashi kerak. Ma’lumotlar asosida qarorlar qabul qilinadi. Infeksiya manbalari aniqlanadi va yo‘q qilinadi. Bemorlar oqimi ham nazorat ostida bo‘ladi. Epidemiologik xizmatlar muhim rol o‘ynaydi. Ular tibbiyot tizimining ajralmas qismidir. Shu orqali xavfsizlik darajasi oshiriladi. Bu esa umumiy sog‘liqni saqlash sifatini yaxshilaydi.[9]

Zamonaviy tibbiyotda texnologiyalar nozokomial infeksiyalarni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega. Yangi sterilizatsiya usullari keng qo‘llanilmoqda.

Antiseptik vositalar samaradorligi oshirilgan. Diagnostika uskunalari tezkor natija beradi. Raqamli monitoring tizimlari joriy etilmoqda. Sun’iy intellekt yordamida infeksiya xavfi aniqlanmoqda.[7] Bu jarayonlar tibbiy xatolarni kamaytiradi. Shifoxona jarayonlari avtomatlashtirilmoqda. Bu esa inson omilini kamaytiradi. Natijada infeksiya tarqalish ehtimoli pasayadi. Innovatsiyalar tibbiyot sifatini oshiradi. Yangi texnologiyalar doimiy ravishda rivojlanmoqda. Bu esa profilaktika samaradorligini oshiradi. Zamonaviy yondashuvlar juda muhim hisoblanadi. Ular sog‘liqni saqlash tizimini mustahkamlaydi.[1]

Nozokomial infeksiyalar muammosi global ahamiyatga ega hisoblanadi. Dunyoning barcha davlatlarida bu muammo mavjud. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti bu borada tavsiyalar ishlab chiqqan. Har bir davlat o‘z strategiyasini ishlab chiqishi kerak. Tibbiyot muassasalari xalqaro standartlarga amal qilishi lozim. Xodimlarning bilim darajasi yuqori bo‘lishi zarur. Infeksiya nazorati doimiy jarayon hisoblanadi.[4] Bu sohada ilmiy tadqiqotlar davom etmoqda. Yangi usullar ishlab chiqilmoqda. Profilaktika va tashxislash doimiy takomillashmoqda. Hamkorlik xalqaro miqyosda muhimdir. Tajriba almashish samaradorlikni oshiradi. Bu muammo faqat tibbiyot emas, ijtimoiy masaladir. Shu sababli kompleks yondashuv talab etiladi. Nozokomial infeksiyalarni kamaytirish sog‘liqni saqlashning asosiy maqsadlaridan biridir.[7]

Nozokomial infeksiyalarni tashxislash va oldini olish masalasi zamonaviy tibbiyotda eng muhim yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu infeksiyalar shifoxona sharoitida paydo bo‘lib, bemor organizmiga davolanish jarayonida yuqadi. Ular ko‘pincha immuniteti zaiflashgan bemorlarda uchraydi. Nozokomial infeksiyalar kasallikning og‘ir kechishiga sabab bo‘ladi.[2] Ular davolash muddatini uzaytiradi. Shuningdek, bemorning umumiy holatini yomonlashtiradi. Ba’zi hollarda og‘ir asoratlar rivojlanadi. Infeksiya manbalari turlicha bo‘lishi mumkin. Ular orasida tibbiy asbob-uskunalar muhim o‘rin tutadi. Shifoxona muhiti ham mikroorganizmlar tarqalishiga yordam beradi. Tibbiyot xodimlari ham

infeksiya tashuvchi bo‘lishi mumkin. Shu sababli ularning gigiyenik qoidalarga rioya qilishi juda muhim. Nozokomial infeksiyalarni nazorat qilish tizimi har bir shifoxonada bo‘lishi kerak. Bu bemorlar xavfsizligini ta’minlaydi.[6]

Nozokomial infeksiyalarning asosiy qo‘zg‘atuvchilari bakteriyalar, viruslar va zamburug‘lar hisoblanadi. Eng ko‘p uchraydigan bakteriyalar orasida Staphylococcus aureus va Escherichia coli mavjud. Ushbu mikroorganizmlar shifoxona muhitida tez moslashadi. Ular antibiotiklarga chidamli bo‘lib qolishi mumkin. Bu esa davolashni qiyinlashtiradi. Antibiotik rezistentligi global muammo hisoblanadi.[9] Noto‘g‘ri antibiotik qo‘llash bu muammoni kuchaytiradi. Mikroorganizmlar tez mutatsiyaga uchraydi. Bu ularning xavfini oshiradi. Infeksiya manbalari bemorlar o‘rtasida ham tarqalishi mumkin. Havo orqali yuqish holatlari ham uchraydi. Suv va yuzalar ham infeksiya tarqatadi. Shifoxona ichidagi har bir bo‘lim nazorat ostida bo‘lishi kerak. Dezinfeksiya ishlari muntazam olib borilishi zarur. Bu infeksiya tarqalishini kamaytiradi.[7]

Nozokomial infeksiyalarni tashxislashda klinik belgilar muhim rol o‘ynaydi. Bemorning tana harorati oshishi asosiy belgilaridan biridir. Yallig‘lanish jarayonlari ham kuzatiladi. Qon tahlillari tashxisda katta ahamiyatga ega. Leykotsitlar sonining oshishi infeksiyani ko‘rsatadi. Mikrobiologik tekshiruvlar aniq natija beradi. Bakteriologik ekish usuli keng qo‘llaniladi.[4] Bu usul qo‘zg‘atuvchini aniqlashga yordam beradi. Antibiotiklarga sezgirlik ham tekshiriladi. Bu davolashni to‘g‘ri tanlash imkonini beradi. PCR diagnostika usuli ham ishlatiladi. U juda tez va aniq natija beradi. Zamonaviy laboratoriyalar diagnostikani tezlashtiradi. Erta tashxis bemor hayotini saqlab qolishi mumkin. Shu sababli diagnostika jarayoni juda muhimdir.[2]

Nozokomial infeksiyalarni oldini olishda gigiyena asosiy rol o‘ynaydi. Tibbiyot xodimlari qo‘llarini muntazam yuvishi kerak. Antiseptik vositalardan foydalanish zarur. Sterilizatsiya jarayonlari qat’iy bajarilishi lozim. Tibbiy asboblar to‘liq

tozalanishi kerak. Bir martalik materiallardan foydalanish xavfni kamaytiradi. Bemorlar alohida palatalarda saqlanishi mumkin. Bu infeksiya tarqalishini cheklaydi.[1] Tibbiyot xodimlari maxsus kiyim kiyishi lozim. Maskalar va qo‘lqoplar muhim himoya vositalaridir. Sanitariya qoidalariga rioya qilish shart. Har bir shifoxona ichida nazorat tizimi bo‘lishi kerak. Profilaktika choralari doimiy amalga oshiriladi. Bu infeksiya darajasini kamaytiradi. Oldini olish eng samarali usul hisoblanadi.[7]

Epidemiologik nazorat nozokomial infeksiyalarni boshqarishda muhim o‘rin tutadi. Har bir infeksiya holati qayd etilishi kerak. Statistik ma’lumotlar tahlil qilinadi. Bu xavf darajasini aniqlashga yordam beradi. Infeksiya manbalari aniqlanadi. Tarqalish yo‘llari o‘rganiladi. Epidemiologik xizmat doimiy ishlashi kerak.[6] Shifoxonalarda maxsus monitoring tizimi mavjud bo‘ladi. Bu tizim infeksiya o‘sishini kuzatadi. Xavfli bo‘limlar alohida nazorat qilinadi. Ma’lumotlar asosida qarorlar qabul qilinadi. Bu profilaktikani samarali qiladi. Epidemiologiya tibbiyotning muhim qismidir. U infeksiya tarqalishini kamaytiradi. Bu tizim bemor xavfsizligini ta’minlaydi.[7]

Antibiotiklardan to‘g‘ri foydalanish nozokomial infeksiyalarni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega. Antibiotiklar faqat shifokor tavsiyasi bilan ishlatilishi kerak. Noto‘g‘ri qo‘llash rezistentlikka olib keladi. Bu davolashni murakkablashtiradi. Mikroorganizmlar dorilarga chidamli bo‘lib qoladi. Bu esa jiddiy muammo yaratadi.[8] Antibiotik siyosati ishlab chiqilishi zarur. Har bir shifoxona bu qoidalarga amal qilishi kerak. Dorilarni nazoratsiz qabul qilish xavflidir. Tibbiyot xodimlari bu borada bilimli bo‘lishi lozim. Bemorlar ham tushuntirilishi kerak. O‘z-o‘zini davolash zararli hisoblanadi. To‘g‘ri davolash infeksiyani tez yo‘q qiladi. Shu sababli nazorat muhimdir.[9]

Sterilizatsiya va dezinfeksiya jarayonlari infeksiya oldini olishning asosiy vositalaridir. Sterilizatsiya barcha mikroorganizmlarni yo‘q qiladi. Dezinfeksiya

esa ularning ko‘p qismini yo‘q qiladi. Tibbiy asboblar har foydalanishdan keyin tozalanishi kerak. Operatsiya xonalari maxsus tartibda saqlanadi. Havoni tozalash tizimlari ishlatiladi.[1] UV nurlar ham dezinfeksiya uchun qo‘llaniladi. Bu jarayonlar infeksiya xavfini kamaytiradi. Har bir bo‘limda sanitariya nazorati bo‘lishi kerak. Xodimlar bu jarayonlarni bilishi shart. Nazorat qilinmagan muhit xavfli hisoblanadi. Shu sababli qat’iy qoidalar mavjud. Sterilizatsiya texnologiyasi doimiy rivojlanmoqda. Bu xavfsizlikni oshiradi. Tibbiyotda bu jarayonlar juda muhimdir.[5]

Nozokomial infeksiyalar ko‘pincha immuniteti past bemorlarda uchraydi. Bu bemorlar ko‘proq xavf ostida bo‘ladi. Ular uzoq muddat shifoxonada qoladi. Bu infeksiya ehtimolini oshiradi. Jarrohlik amaliyotlari ham xavfli hisoblanadi. Kateterlar va drenajlar infeksiya manbai bo‘lishi mumkin.[5] Shifoxona sharoiti mikroblar uchun qulay muhit yaratadi. Shu sababli ehtiyot choralari zarur. Bemorlarni kuzatish doimiy bo‘lishi kerak. Har bir o‘zgarish qayd etiladi. Erta choralar ko‘riladi. Bu asoratlarni oldini oladi. Tibbiyot xodimlari hushyor bo‘lishi kerak. Bu xavfsizlikni ta’minlaydi. Profilaktika asosiy vazifa hisoblanadi.[9]

Zamonaviy texnologiyalar nozokomial infeksiyalarni kamaytirishda katta rol o‘ynaydi. Raqamli monitoring tizimlari ishlatilmoqda. Sun’iy intellekt infeksiya xavfini aniqlay oladi. Avtomatlashtirilgan tizimlar xatoliklarni kamaytiradi. Diagnostika tezlashadi. Ma’lumotlar real vaqt rejimida tahlil qilinadi. Bu shifokorlarga yordam beradi.[3] Innovatsiyalar tibbiyot sifatini oshiradi. Yangi sterilizatsiya usullari joriy etilmoqda. Antiseptik vositalar samaradorligi yuqori. Bu infeksiya tarqalishini kamaytiradi. Texnologiyalar doimiy rivojlanmoqda. Bu jarayonlar xavfsizlikni oshiradi. Tibbiyot modernizatsiya qilinmoqda. Bu juda muhim yo‘nalishdir.[2]

Nozokomial infeksiyalarni kamaytirish uchun kompleks yondashuv talab etiladi. Faqat bitta usul yetarli emas. Diagnostika, profilaktika va nazorat

birgalikda ishlashi kerak. Har bir shifoxona o‘z tizimiga ega bo‘lishi zarur. Xodimlar malakasi yuqori bo‘lishi kerak. Doimiy o‘quv mashg‘ulotlari o‘tkaziladi. Xalqaro standartlarga rioya qilish muhimdir.[2] Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti tavsiyalari qo‘llaniladi. Infeksiya nazorati uzluksiz jarayon hisoblanadi. Har bir bemor xavfsizligi ta’minlanishi kerak. Statistik tahlillar yordam beradi. Bu tizim samaradorligini oshiradi. Sog‘liqni saqlash sifati yaxshilanadi. Bemorlar hayoti saqlanadi. Shu sababli bu yo‘nalish juda muhimdir.[1]

Nozokomial infeksiyalar zamonaviy tibbiyotda jiddiy muammo bo‘lib qolmoqda. Ularni erta aniqlash bemor hayotini saqlab qolishda muhim rol o‘ynaydi. Tashxislash jarayonida klinik va laborator usullar birgalikda qo‘llanishi kerak. Mikrobiologik tekshiruvlar qo‘zg‘atuvchini aniqlashda eng ishonchli usullardan biridir. Antibiotiklarga sezgirlikni aniqlash davolash samaradorligini oshiradi. Noto‘g‘ri antibiotik qo‘llash rezistentlikni kuchaytiradi. Bu esa kelajakda davolashni qiyinlashtiradi.[1] Shuning uchun antibiotiklarni oqilona qo‘llash zarur. Profilaktika nozokomial infeksiyalarni kamaytirishda eng muhim yo‘nalish hisoblanadi. Gigiyena qoidalariga rioya qilish infeksiya tarqalishini sezilarli darajada kamaytiradi. Qo‘l gigiyenasi eng oddiy va samarali usullardan biridir. Sterilizatsiya va dezinfeksiya jarayonlari doimiy nazorat ostida bo‘lishi kerak. Tibbiy asbob-uskunalarning tozaligi infeksiya oldini olishda muhim ahamiyatga ega.[4] Bemorlarni izolyatsiya qilish ham samarali profilaktik chora hisoblanadi. Epidemiologik nazorat tizimi infeksiya tarqalishini kuzatib boradi. Statistik tahlillar muammoni chuqur o‘rganishga yordam beradi. Tibbiyot xodimlarining bilim darajasi yuqori bo‘lishi kerak. Ular infeksiya nazorati qoidalarini mukammal bilishi lozim. Doimiy o‘quvlar va treninglar muhim ahamiyatga ega. Shifoxona ichidagi sanitariya holati qat’iy nazorat qilinishi zarur.[5] Zamonaviy texnologiyalar tashxislash va profilaktikani yengillashtiradi. Sun’iy intellekt va raqamli tizimlar xavfni erta aniqlashga yordam beradi. Infeksiya nazorati uzluksiz jarayon bo‘lishi kerak. Har bir shifoxona o‘z ichki nazorat tizimiga ega bo‘lishi

lozim. Bemorlar xavfsizligi birinchi o‘rinda turishi kerak. Kompleks yondashuv samarali natija beradi. Diagnostika, profilaktika va davolash bir-biri bilan bog‘liq bo‘lishi zarur.[6] Xalqaro standartlarga rioya qilish muhim ahamiyatga ega. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti tavsiyalari amaliyotda qo‘llanilishi kerak. Nozokomial infeksiyalarni kamaytirish sog‘liqni saqlash sifatini oshiradi. Bu yo‘nalishda ilmiy tadqiqotlar davom ettirilishi lozim. Kelajakda yangi usullar ishlab chiqilishi kutiladi. Shu orqali bemorlar xavfsizligi yanada mustahkamlanadi.[8]

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. World Health Organization (WHO). Guidelines on Infection Prevention and Control. Geneva, 2023.
2. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Healthcare-associated Infections (HAI) Prevention Guidelines. Atlanta, 2022.
3. Jawetz, Melnick & Adelberg. Medical Microbiology. McGraw-Hill Education, 2021.
4. Murray, P.R., Rosenthal, K.S. Medical Microbiology. Elsevier, 2020.
5. Tortora, G.J., Funke, B.R., Case, C.L. Microbiology: An Introduction. Pearson, 2019.
6. Bennett, J.E., Dolin, R., Blaser, M.J. Mandell, Douglas, and Bennett’s Principles and Practice of Infectious Diseases. Elsevier, 2020.
7. Пак, С.Г. Медицинская микробиология. Москва, 2018.
8. Покровский, В.И. Эпидемиология и профилактика инфекционных болезней. Москва, 2019.
9. Mahmudov, A.A. Infeksion kasalliklar va epidemiologiya asoslari. Toshkent, 2022.